

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA GRĂJDIANU ȘI ALȚII v. REPUBLICA MOLDOVA

*(Cererea nr. 10790/11 și altele 4 –
a se vedea lista în anexă)*

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

7 ianuarie 2020

Prezenta hotărâre este definitivă. Ea poate suferi modificări de formă

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Grăjdianu și alții v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Egidijus Kūris, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*,

Deliberând la 10 decembrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cinci cereri *versus* Republica Moldova, prin care cinci cetățeni ai acestui stat („reclamanții”) au sesizat Curtea în conformitate cu prevederile Articolului 34 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”). Numerele și datele depunerii cererilor, precum și numele reclamanților și informațiile referitoare la aceștia sunt indicate în anexa la prezenta hotărâre.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de agenții săi.

3. Reclamanții s-au plâns de faptul că anularea hotărârilor definitive pronunțate în favoarea lor le-ar fi încălcat drepturile garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție. Reclamanții din cererile nr. 10790/11 și 14534/12 s-au plâns, de asemenea, de încălcarea drepturilor garantate de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

4. La 13 noiembrie 2012 și 2 decembrie 2015 aceste plângeri au fost comunicate Guvernului, iar restul plângerilor din cererile nr. 14534/12 și 56157/13 au fost declarate inadmisibile, în conformitate cu Articolul 54 § 3 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Hotărârile irevocabile în favoarea reclamanților au fost casate în urma admiterii unor cereri de revizuire aparent tardive sau a unor cereri privind corectarea erorilor materiale.

6. Lista reclamanților și detaliile relevante ale cererilor lor sunt redată în anexă.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

7. Dreptul intern cu privire la corectarea erorilor materiale a fost redat în cauza *Asito v. Moldova* (nr. 2) (nr. 39818/06, § 16, 13 martie 2012).

8. Dispozițiile relevante din Codul de procedură civilă din 30 mai 2003, în vigoare la etapa actuală, prevedeau următoarele:

Articolul 402. Termenul de declarare a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță nesusceptibile de apel

„Termenul de declarare a recursului este de douăzeci de zile și începe să curgă de la data notificării hotărârii motivate (...)”

Articolul 425. Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

Articolul 434. Termenul de declarare a recursului

„1. Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

2. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

9. Pasajele Codului de procedură penală din 14 martie 2003, relevante pentru prezenta cauză, prevăd următoarele:

Articolul 422. Termenul de declarare a recursului

„Termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.”

10. Hotărârea explicativă nr. 15 din 3 octombrie 2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție, în vigoare la momentul evenimentelor, prevedea, la punctul 13, că o hotărâre se consideră ca fiind notificată: cu privire la părțile prezente, la data pronunțării deciziei motivate; cu privire la partea absentă la proces, la data la care i s-a trimis copia deciziei motivate; și, în cazul în care a fost pronunțat doar dispozitivul, cu privire la părți, la data notificării făcute cu privire la prevederea deciziei motivate.

ÎN DREPT

I. CONEXAREA CERERILOR

11. Ținând cont de similitudinea cererilor cu privire la faptele și problemele de drept invocate, Curtea a decis să le conexeze pentru a le examina în comun într-o singură hotărâre, în conformitate cu Articolul 42 § 1 din Regulamentul său.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

12. Reclamanții susțin că anularea hotărârilor irevocabile pronunțate în favoarea lor a încălcat principiul securității raporturilor juridice. Prin urmare,

aceștia invocă încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție, care în partea sa relevantă pentru prezentele cauze prevede că:

«Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)»

A. Admisibilitatea

1. Cererea nr. 10790/11

13. Cu privire la cererea nr. 10790/11, Guvernul susține că reclamanta nu are calitatea de victimă în sensul Articolului 34 din Convenție. De asemenea, el înaintează o obiecție bazată pe absența unui prejudiciu important, în sensul Articolului 35 § 3 b) din Convenție.

14. Cu privire la prima excepție de inadmisibilitate, Curtea a reținut că, în urma admiterii unei cereri de corectare a erorilor materiale, hotărârea definitivă pronunțată în favoarea reclamantei a fost modificată, astfel încât ea a fost privată de dreptul său de proprietate asupra unei părți din bunul aflat în litigiu. Curtea a constatat că nicio decizie definitivă nici nu a recunoscut, cel puțin în substanță, și nici nu a remediat eventuala încălcare a Convenției. În consecință, Curtea respinge obiecția Guvernului cu privire la statutul de victimă.

15. Cu privire la a doua obiecție formulată de Guvern, Curtea ametește că încălcarea unui drept trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a justifica o examinare de către o instanță internațională. Gravitatea unei încălcări trebuie evaluată ținând cont de natura pretinsului drept încălcat, de gravitatea impactului presupusei încălcări asupra exercitării unui drept și/sau a posibilelor consecințe ale încălcării asupra situației personale a reclamantului (a se vedea *Giusti v. Italia*, nr. 13175/03, § 34, 18 octombrie 2011). În prezenta cauză, Guvernul nu a prezentat niciun argument care ar fi demonstrat că pierderea dreptului de proprietate asupra unei părți din bunul aflat în litigiu a avut o importanță mică sau nesemnificativă pentru reclamantă. Din acest motiv Curtea respinge și această obiecție.

2. Cererea nr. 14534/12

16. Cu privire la cererea nr. 14534/12, Guvernul a susținut că Articolul 6 din Convenție nu se aplică în cazul dat, deoarece litigiul s-a referit exclusiv la modurile de executare a unei hotărâri judecătorești.

17. Curtea a reiterat că Articolul 6 § 1 din Convenție se aplică tuturor fazelor procedurilor judiciare, fără a exclude fazele urmate după pronunțarea unei hotărâri pe fond. Modificarea modalităților de executare se încadrează în faza de executare, care este parte integrantă a procedurii (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Central Mediterranean Development Corporation Limited*

v. *Malta* (nr. 2), nr. 18544/08, §§ 18-22, 22 noiembrie 2011). Prin urmare, Curtea respinge obiecția Guvernului.

3. Cererea nr. 45822/12

18. Cu privire la cererea nr. 45822/12, Guvernul a susținut că reclamantul nu a respectat termenul de șase luni pentru depunerea cererii sale în fața Curții. El susține că termenul a început să curgă la data pronunțării deciziei naționale definitive în prezența părților, respectiv la 14 decembrie 2011, și nu la data la care reclamantul a primit copia acestei decizii. De asemenea, el susține că deciziile Curții Supreme de Justiție sunt publicate pe pagina de internet al acestei instanțe și că reclamantul ar fi putut lua cunoștință cu decizia menționată mai sus, fără a aștepta neapărat ca dosarul să fie transmis instanței de fond.

19. Reclamantul susține că nu a putut face cunoștință cu dispozitivul hotărârii Curții Supreme de Justiție deoarece avocatul său nu a auzit și nu a înțeles ceea ce s-a pronunțat. În acest sens el prezintă cererea scrisă, depusă la această instanță în ziua pronunțării deciziei, prin care a solicitat expedierea unei copii a dispozitivului din motivul menționat *supra*. El susține că această solicitare a rămas fără răspuns și că a avut posibilitatea să ia cunoștință cu decizia doar după transmiterea dosarului în instanța de fond în ianuarie 2012. De asemenea, el susține că decizia nu a fost publicată pe pagina de internet a Curții Supreme de Justiție, cel puțin nu imediat după pronunțarea sa, și, prin urmare, perioada de șase luni a început să curgă de la data la care el a primit copia acesteia.

20. Curtea reiterează că perioada de șase luni începe să curgă de la data la care reclamantul și/sau reprezentantul au putut face cunoștință în mod efectiv și suficient cu decizia internă definitivă (a se vedea *Baghli v. Franța*, nr. 34374/97, § 31, CEDO 1999 VIII). În prezenta cauză, Curtea reține că decizia respectivă a fost pronunțată la 14 decembrie 2011, în prezența părților. Cu toate acestea, ea constată că avocatul reclamantului a solicitat o copie a dispozitivului, pe motiv că în mod efectiv el nu a auzit ceea ce a fost pronunțat. De asemenea, Curtea constată că în dosar nu există nici dovada notificării reclamantului despre decizie la o dată anterioară transmiterii dosarului în instanța de fond, nici dovada publicării acesteia pe pagina de internet a Curții Supreme de Justiție. În lipsa unor probe care ar demonstra că reclamantul sau avocatul său aveau cunoștințe suficiente despre decizia pronunțată de această instanță înainte de data indicată, Curtea consideră convingătoare afirmația potrivit căreia reclamantul a luat cunoștință cu decizia respectivă abia în ianuarie 2012. În consecință, obiecția preliminară a Guvernului trebuie respinsă.

4. Concluzie cu privire la admisibilitate

21. Constatând că plângerea în baza Articolului 6 § 1 în cele cinci cereri nu este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 a) din Convenție și că nu există vreun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. În fond

22. Reclamanții din cererile nr. 14534/12, 31579/12, 45822/12 și 56157/13 susțin că recursurile înaintate de părțile adverse au fost tardive și că instanțele naționale au eșuat să constate omiterea termenului sau au omis să motiveze repunerea acestora în termen.

23. Reclamanta din cererea nr. 10790/11 susține că, prin admiterea cererii de corectare a erorilor materiale depusă de partea adversă, instanța de apel, chemată să se pronunțe cu privire la aceasta, a încălcat însăși esența hotărârii definitive, adoptată la 14 aprilie 2004 în favoarea reclamantei.

24. Guvernul contestă aceste poziții.

25. Curtea reiterează că dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, în modul garantat de Articolul 6 § 1 din Convenție, trebuie să fie interpretat prin prisma Preambulului la Convenție, care enunță preeminența dreptului în calitate de patrimoniu comun al Statelor contractante. Unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice care, *inter alia*, obligă ca soluția irevocabilă pronunțată de către o instanță de judecată în orice litigiu să nu mai fie reexaminată. (a se vedea *Brumărescu v. România* [MC], nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999 VII).

26. Ulterior, Curtea amintește că reglementările cu referire la termenele care trebuie respectate pentru utilizarea unei căi de atac au scopul de a asigura înfăptuirea corectă a justiției și respectarea, în special, a principiului securității raporturilor juridice. Astfel, orice admitere a unei cereri tardive după o perioadă semnificativă de timp și din motive aparent neconvingătoare ar putea duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice și ar fi contrară dreptului la un tribunal, garantat de Articolul 6 din Convenție (a se vedea *Magomedov și alții v. Rusia*, nr. 33636/09 și alții 9, §§ 87-89, 28 martie 2017).

27. Cu referire la circumstanțele cauzelor din cererile nr. 14534/12, 31579/12, 45822/12 și 56157/13, Curtea constată că reclamanții au obținut, în primă instanță sau în apel, hotărâri în favoarea lor. În lipsa unor cereri de apel sau recurs formulate de părțile adverse în termenele legale, hotărârile au devenit irevocabile. Ulterior, în afara termenelor legale, părțile adverse au depus contestații, care au fost admise de instanțele naționale. În cadrul examinării acestor cauze, hotărârile irevocabile în favoarea reclamanților au fost casate.

28. Cu referire la cererea nr. 10790/11, Curtea a observat că printr-o decizie irevocabilă Curtea Supremă de Justiție a confirmat dreptul de proprietate al reclamantei asupra unui apartament de două camere. În urma

admiterii cererii părții adverse pentru corectarea erorilor materiale, reclamanta a fost privată de o parte din proprietatea sa.

29. Curtea amintește că ea a examinat în repetate rânduri cauze care se referă la chestiuni similare cu cele descrise în prezentele cauze și a constatat încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Asito (nr. 2)*, pre-citată, §§ 27-30, *Melnic v. Moldova*, nr. 6923/03, §§ 38-44, 14 noiembrie 2006, *Istrate v. Moldova*, nr. 3773/00, §§ 46-61, 13 iunie 2006 și *Colesnic v. Republica Moldova*, nr. 18081/07, §§ 18-26, 5 martie 2019).

30. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea nu vede niciun motiv să ajungă la o altă concluzie. În consecință, ea hotărăște că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție în privința tuturor reclamanților.

III. ÎNCĂLCAREA ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

31. De asemenea, reclamanții din cererile nr. 10790/11 și 14534/12 se plâng de încălcarea drepturilor lor garantate de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În partea sa relevantă pentru prezenta cauză acest articol prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...)”

32. Curtea relevă că, în conformitate cu jurisprudența sa constantă în această materie, anularea unei hotărâri definitive în baza căreia a fost recunoscut un drept de proprietate constituie o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea *Popov v. Moldova (nr. 2)*, nr. 19960/04, §§ 56-58, 6 decembrie 2005, și *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, §§ 30-32, 22 martie 2005).

În consecință, a avut loc și o încălcare a acestei dispoziții în privința reclamanților menționați *supra*.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

33. Articolul 41 din Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

34. Reclamanții din cererile nr. 10790/11, 14534/12 și 45822/12 nu au prezentat nicio pretenție de satisfacție echitabilă. În consecință, Curtea consideră că nu există niciun motiv să li se acorde sume bănești în acest sens.

A. Prejudiciul moral

35. Reclamanta din cererea nr. 31579/12 și reclamantul din cererea nr. 56157/13 solicită 2000 de euro (EUR) și, respectiv, 5000 EUR pentru prejudiciul moral, pe care ei pretind că l-ar fi suferit.

36. Guvernul consideră că sumele pretinse sunt excesive.

37. Curtea consideră că este judicios să le acorde reclamanților menționați mai sus câte 2000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

38. De asemenea, reclamantul din cererea nr. 56157/13 solicită 2000 EUR pentru costuri și cheltuieli în fața Curții.

39. Guvernul consideră că suma pretinsă este excesivă.

40. ținând cont de informațiile de care dispune, de complexitatea cauzei și de sumele acordate în cazuri similare, Curtea consideră rezonabil să acorde acestui reclamant suma de 1000 EUR, care trebuie transferată direct pe contul bancar al reprezentantului său (*Khlaifia și alții v. Italia* [MC], nr. 16483/12, § 288, 15 decembrie 2016).

C. Dobânzile de întârziere

24. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Decide* să conexeze cererile;
2. *Declară* cererile admisibile;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție în privința tuturor reclamanților;
4. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție în privința reclamanților din cererile nr. 10790/11 și 14534/12;
5. *Hotărăște*
 - a) că Statul reclamat trebuie să achite, în decurs de trei luni, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda Statului reclamat, la rata aplicabilă la data efectuării transferului:

- i. câte 2000 EUR (două mii de euro) pentru fiecare dintre reclamânții din cererile nr. 31579/12 și 56157/13, plus orice altă taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;
 - ii. 1000 EUR (una mie euro) reclamantului din cererea nr. 56157/13, plus orice altă taxă care poate fi percepută, pentru costuri și cheltuieli,
- b) că, la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la executarea hotărârii, urmează să fie achitată o penalitate adițională sumelor de mai sus, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale.
6. *Respinge* restul pretențiilor de satisfacție echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 7 ianuarie 2020, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Egidijus Kūris
Președinte

Anexă

Nr.	Numărul și data depunerii cererii	Numele reclamantului Data nașterii / data înregistrării Naționalitatea Reședința	Numele reprezentantului și localitatea	a) Obiectul litigiului b) Decizia definitivă	Procedura de anulare a deciziei irevocabile
1.	10790/11 04/02/2011	Eugenia GRAJDIANU născută la 29/11/1957, moldoveană, Chișinău	-	<p>a) Cerere de chemare în judecată depusă de B. și M. cu privire la anularea bonului de repartitie în baza căruia reclamanta a obținut dreptul de proprietate asupra unui apartament de două camere, cu numerele 207 și 209;</p> <p>b) Prin decizia definitivă din 14 aprilie 2004, Curtea Supremă de Justiție a respins acțiunea lui B. și M. ca nefondată;</p>	<p>B. a înaintat o cerere de corectare a erorilor materiale din decizia din 14 aprilie 2004 prin solicitarea excluderii camerei nr. 207 din bonul de repartitie;</p> <p>La 21 septembrie 2010 Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de corectare a erorilor și a exclus camera nr. 207 din bon;</p>
2.	14534/12 16/02/2012f	Gheorghe GRECU născut la 06/12/1974, moldovean, Codru	-	<p>a) Cerere de chemare în judecată depusă de reclamant cu scopul de a obliga consiliul local să-i alocе un teren pentru construcție; Printr-o decizie definitivă, acțiunea sa a fost admisă. În urma neexecutării deciziei de către consiliul local, reclamantul a solicitat o modificare a modalității de executare;</p> <p>b) Printr-o hotărâre anterioară din 12 august 2011, judecătoria Centru, mun. Chișinău a obligat consiliul local să-i alocе un anumit teren pentru construcție. Părțile au fost prezente la pronunțarea hotărârii și au primit o copie a hotărârii în aceeași zi;</p>	<p>Printr-o decizie din 7 decembrie 2011, Curtea de Apel Chișinău a admis recursul consiliului local din 2 noiembrie 2011 și a casat hotărârea din 12 august 2011;</p>

				Consiliul local nu a declarat recurs și hotărârea a devenit irevocabilă la 28 august 2011;	
3.	31579/12 11/05/2012	Mochiru S.R.L. Înregistrată la 21/07/2003, Societate din Republica Moldova, cu sediul în Chișinău	Vasile Tarnovski Chișinău	<p>a) Cerere de chemare în judecată depusă de compania M. împotriva reclamantei pentru rambursarea unei datorii; Executorul judecătoresc a aplicat sechestru asupra tuturor bunurilor imobile ale reclamantei;</p> <p>b) Prin hotărârea din 3 martie 2011, instanța de fond a admis cererea reclamantei și a anulat sechestrul asupra bunurilor în partea care depășește cuantumul datoriei; Hotărârea a fost pronunțată în aceeași zi în prezența părților.</p> <p>Compania M. nu a declarat recurs și hotărârea a devenit irevocabilă la 24 martie 2011;</p>	Prin decizia din 11 octombrie 2011, Curtea de Apel Chișinău a admis recursul companiei M. din 17 mai 2011 și a casat hotărârea din 3 martie 2011;
4.	45822/12 06/07/2012	Dumitru BOȘCĂNEANU Născut la 03/05/1985, moldovean, Chișinău	Galina Chiricenco Vadul lui Vodă	<p>a) Cerere de chemare în judecată depusă de reclamant, în calitate de moștenitor, prin care se solicită anularea presupusei căsătorii fictive a bunicului său decedat;</p> <p>b) Prin hotărârea din 19 aprilie 2011, Curtea de Apel Chișinău a anulat căsătoria și a exclus soția din lista succesorilor; La 5 mai 2011, Curtea de Apel a notificat părțile despre disponibilitatea hotărârii motivate.</p>	La 14 decembrie 2011 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul părții adverse din 28 iulie 2011 și a casat decizia din 19 aprilie 2011;

5.				Partea adversă nu a înaintat recurs și hotărârea a devenit irevocabilă la 7 iulie 2011;	
	56157/13 13/08/2013	Gheorghe BUDU născut la 25/02/1986, moldovean, Chișinău	Dragomir Petcu Chișinău	a) Cauză penală împotriva reclamantului pentru vătămare medie a integrității corporale; b) Prin hotărârea din 21 noiembrie 2012, Curtea de Apel Chișinău a clasat cauza penală în urma unei soluționări pe cale amiabilă încheiată între reclamant și victimă. Părțile au fost prezente la audiere; Procurorul nu a declarat recurs și hotărârea a devenit definitivă pe 21 decembrie 2012;	La 9 aprilie 2013 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului din 2 ianuarie 2013, a casat decizia Curții de Apel și a menținut hotărârea primei instanțe prin care reclamantul a fost condamnat la doi ani de închisoare cu suspendarea executării pedepsei;